

MEGJEGYZÉSEK A MŰSZAKI KÖNYVTÁROSOK

ORSZÁGOS ÉRTEKEZLETÉHEZ.

Hosszabb szünet után az Országos Műszaki Könyvtár újra munkaértekezletet tartott az ország vállalati műszaki könyvtárosai számára.

Az 1959. december 9-i értekezlet formáját és tartalmát tekintve is újszerű volt: kötött napirendje, korlátozott számú hozzászólásai mellett a napirendi pontok is újat ígértek: a műszaki dokumentációs szolgáltatások jelentőségét volt hivatva hangsúlyozni Jánszky Lajos előadása, a központi címjegyzékek problematikájával foglalkozott Sz. Németh Mária előadása.

Az értekezlet pozitív vonásaként kell megjelölnünk azt a körülményt, hogy az Országos Műszaki Könyvtár egyre nagyobb fontosságot tulajdonít a műszaki dokumentáció, különösen a dokumentáció propagandája és felhasználása problematikájának. Jánszky Lajos előadása - amely az OMK és néhány alközpont dokumentációs szolgáltatásait részletezte - e célt szolgálta. Nem érthetünk egyet azonban azzal a megfontolással, hogy a színvonalat a műszaki könyvtárosok, dokumentalisták elmaradottabb rétegének ismereteihez szabva, csak leíró, ismeretterjesztő jellegű tájékoztatás nyújtható. Az OMK dokumentációs szolgáltatásait a vizsgára kötelezett műszaki könyvtárosok tananyaga - amelyet egyébként ugyancsak az OMK állított össze - kellő bőséggel ismerteti. Szó esett e szolgáltatásokról az OMK által rendezett dokumentalista tanfolyamon is. A szolgáltatások mibenlétét, előnyeit tehát valamennyi műszaki könyvtárosnak, dokumentalistának ismernie kell, de ismerniük kell - és erre az alközpontok szóbeli és írásbeli tájékoztatásai, minimum-vizsga anyagai ugyancsak módot nyújtanak - saját alközpontjaik szolgáltatásait is.

Ezek ismertetése különösebb eredménnyel akkor sem járhat, ha a végzett munka mennyiségét ismertető statisztikai adatok felsorolása kíséri.

Hasznosabbnak tartottuk volna, ha az irodalomfeltárás jelenlegi rendszerének kritikai értékeléséről, a magyar és külföldi referátúrási rendszer mennyiségi és minőségi összehasonlításának eredményeiről hallottunk volna, és részletesen megismerhettük volna az OMK ezzel kapcsolatos távlati elképzeléseit.

Lényegesnek tartottuk volna, hogy megismerjük a "lapszemlék" "figyelőszolgálati kartonok" és egyéb szolgáltatások gazdaságossági vizsgálatának eredményeit és e szolgáltatások felhasználóinak bírálatát.

Az előadásból kicsendülő alaphanggal - hogy a szolgáltatások mennyiségének mértéke kielégítő, és elsőrendű feladat minőségük további javítása - nem érthetünk egyet. Ime, egy példa a hozzánk legközelebb eső építőipar-építőanyagipar területéről:

Az OMK "Építőipar, Építőanyagipar, Épületgépészet" című referálólapjának egy-egy száma az 1959. évfolyam tanúsága szerint mintegy 100 különféle külföldi építészeti, építőipari és építőanyagipari folyóirat cikkivonatát nyújtja.

Mivel e területeken külföldi adatok szerint a világon összesen kb. 1000 fajta folyóirat jelenik meg, hazánkba pedig saját adataink szerint 1958-ban 553 féle ilyen folyóirat érkezett be /413 tőkés, 140 népi demokratikus országból/, e két szám az OMK által referált folyóiratok számával összevetve a következő képet nyújtja:

Megjelenik összesen:	Magyarországra beérkezik:	Referálva:	Referált folyóiratok aránya:
1000	553	100	10%, ill. 20%

Ez a helyzet véleményünk szerint elégedettségre nem ad okot, hiszen azt jelenti, hogy a hazánkba beérkező s az adott szakterületekhez tartozó folyóiratok 80 %-a elkerüli a tartalmi feltárást. Ezt pedig az alközponti szolgáltatásként végzett címfordítások egyáltalán nem pótolják.

E téren tehát mind az OMK-nak, mind az illetékes alközpontnak bőven van még tennivalója. Mindkettőt kötik ugyan szűkreszabott pénzügyi kereteik, de fokozatos fejlődés - legalább néhány legfontosabb folyóirat tekintetében - véleményünk szerint nemcsak nálunk, hanem más területeken is biztosítható.

Az értekezlet második napirendi pontjaként a központi címjegyzékről elhangzott beszámoló kimerítő képet adott a KC létrehozása körül végzett előtanulmányokról. A beszámoló konklúziójával: az országos központi címtár mielőbbi létrehozásának szükségességével valamennyi műszaki könyvtáros egyetért.

A központi címtárral kapcsolatos problémakör ismertetése azt a gondolatot veti fel bennünk, hogy helyes lenne a műszaki könyvtárosok országos értekezletét felhasználni arra, hogy a könyvtárügy "peremén" élő műszaki könyvtárosokat folyamatosan tájékoztassák az országos könyvtárpolitika időszerű kérdéseiről, az Országos Könyvtárügyi Tanács határozatairól és megvalósításukról, a Központi Módszertani Intézet tevékenységéről, a közművelődési és szakszervezeti könyvtárhálózatok

x/ Szerk. megj.: A jelenlegi legfontosabb feladat a meglévő szolgáltatások minél szélesebbkörű terjesztése, használatuk biztosítása.

problematikájáról. Ez a megoldás nagymértékben hozzájárulhatna annak az egészséges tendenciának az erősödéséhez, amely a vállalati műszaki könyvtárak és egyes megyei közművelődési könyvtárak kooperációjában már most is megnyilvánul.

Zircz Péter

== . . . ==

GONDOLATOK A DOKUMENTÁCIÓ Néhány IDŐSZERŰ
KÉRDÉSÉRŐL RENDEZETT ANKÉT KAPCSÁN.

A fordításgyűjteménynek az ankétot előkészítő szétküldése biztosította, hogy a résztvevők előre megismerkedhessenek a megtárgyalandó területtel, legalább madártávlatból. A megbeszélést elindító rövid összefoglaló még inkább lehetővé tette ezt. Általában az a vélemény alakult ki a résztvevők között, hogy az ilyen jellegű tárgyalások előkészítésének és levezetésének sikerült megtalálni a helyes módszerét. Az ankét nem huzódott feleslegesen el, a közbeiktatott szünet lehetőséget adott közvetlen megbeszélésekre is.

Az előzetesen szétküldött anyag alapján könnyen az a kép alakulhatott ki, hogy a felvetendő problémáktól mi magyar könyvtárosok és dokumentalisták nagyon távol vagyunk, mert sok sürgősebb kérdést kellene előbb megoldani, mielőtt ezzel az anyaggal érdemes lenne foglalkozni.

Ezzel szemben, a vita végére meggyőződünk róla, hogy hasznos és kíváncsú a jövőben felmerülő problémákról jó előre tájékozódni, mert nagyobb távlatokkal a jelenlegi feladatok megoldását eleve a jövő adottságaihoz lehet igazítani.

Nem lehet figyelmen kívül hagyni, hogy az OMK által 1960-ra indított munkaverseny egyik fő célja a műszaki dokumentáció jelenlegi országos helyzetének felmérése. A dec.9.-i munkaértekezlet első pontja, Jánoszy Lajos előadása és Csendes Béla hozzászólása világosan megmutatta, hogy a dokumentáció részben - és elég tekintélyes részben - jó szervezés kérdése. Igaz, elhangzott az a vélemény is, hogy a párhuzamos dokumentáció nem minden esetben elítélendő, de ezt az ankét alapján kiegészíteném: Nem minden esetben ítélandó el a párhuzamos dokumentáció, de feltétlenül komoly okának kell lennie! Azaz, ha a párhuzamos dokumentáció abból keletkezik, hogy az üzem műszaki gárdája saját részére feldolgozza a beérkező irodalmi anyagot, akkor ennek egy ideig már az is lét-